

Psykiska symtom:

Vanföreställningar

Att bli bestulen, att folk gömmer eller stjälar saker är vanligt förekommande vanföreställningar. Ytterligare, mer svåravledda föreställningar kan vara att maten är förgiftad, att anhöriga och personal har smittplaner (bildat en konspiration), att make/maka är otrogen eller att man känner sig förföljd av ligor. Föreställningar kan också förekomma om att vilja åka hem trots att man är hemma. Man bör skilja på flyktig konfabulering som innebär faktiska minnen som för stunden förts ur sitt sammanhang och fantastisk konfabulering som innebär falska eller påhittade minnen som ofta är av orimlig natur. Illusioner kan förekomma men ses som en följd av perceptionsstörning.

Hallucinationer

Synhallucinationer är den vanligaste typen av hallucinationer vid demenssjukdom. Detta innebär upplevda synintryck av verklighetsprägel utan aktuellt verklighetsunderlag. Denna typ av hallucination är vanligt förekommande vid Lewy body demens.

Dygnsrytmstörningar

Kan innebära insomningssvårigheter, uppvaknande under natten, tidigt uppvaknande, sömn stora delar av dagen eller ett helt upphävt dygnsmönster. *Detta är ofta förenat med irritabilitet, agitation, rastlöshet och "sun-down-syndrom"* (konfusion som förekommer eftermiddag eller kväll)

Affektiva störningar/nedstämdhet

Gråtmildhet och nedstämdhet är vanligt förekommande. Ångest, minskad glädje, agitation och sömnstörningar förekommer ofta samtidigt.

Ångesttillstånd

Obefogad rädsla för kommande händelser som inte kan förklaras vad det är (förväntningsångest) är vanlig liksom fruktan för att lämnas ensam (ensamhetsinducerad ångest). Det senare kan framträda så fort vårdgivaren går in i ett annat rum. Sekundära ångesttillstånd utlösta av t.ex. smärta, mörker eller hygiensituationer kan förekomma.

Missidentifikation

Misstolkningen av att det finns andra personer i hemmet, att misstolka sin egen spegelbild, och att maken/makan är någon annan person är ofta förekommande. Missidentifikation kan också innebära att händelser på TV blir verkliga genom upplevelsen av att personen på TV-apparaten kliver ut i rummet.

Beteendemässiga symtom

Aggressivitet

Fysisk aggressivitet t ex att slå, knuffa och riva kan förekomma isolerat eller i kombination med annat beteende. Den verbala aggressiviteten kan spänna från grovt språk till ihållande ropande. Negativism präglas av avvärijande beteende med ibland motstånd till vård.

Irritabilitet

Retlig, retbar

Aktivitetsstörningar

Vandrande bort från någonting är vanligt men också **mållöst gående** förekommer. Natligt vandrande, överdrivet aktivt vandrande och att gå runt och på ett oeffektivt sätt försöka att utföra sysslor är andra exempel på vandringsbeteende. Till synes inadekvata beteenden som att **plocka, samla, stoppa olämpliga föremål** i munnen, **ständigt upprepande** av vissa beteenden samt **rop- och skrikbeteende** är inte heller ovanliga.

Agitation

Häftig oro, rastlös rörelse, kastande av kroppen av och an.

Sexuellt ohämmat beteende

Med språk och/eller beteende, sexuella inviter eller uppvisande av sexuella handlingar i olämpliga miljöer/sammanhang.

Katastrofreaktioner

Innebär plötsliga och överdrivna känsloreaktioner och beteenden. Katastrofreaktioner ses ofta när kraven överstiger förmågan och är sannolikt av multifaktoriell art.